

ניהול בנקאי 70-875-01

שעור ותרגיל

שנת לימודים : תש"ע סמסטר : ב' מס. שעות : 2

מטרת הקורס :

מטרת הקורס היא להציג ולנתח את הנושאים המרכזיים בניהול הפיננסי של המוסד הבנקאי. יוצגו הבעיות המרכזיות העומדות בפני הפירמה הבנקאית כאשר הדגש ייושם על זיהוי, מדידה וניהול הסיכונים הפיננסיים. החלק הראשון יוקדש לתיאור כללי והבנת פעילות הבנק המסחרי. החלק השני יוקדש לניתוח הסיכונים הפיננסיים העיקריים. ינתחו ויידונו השיטות והמודלים השונים לאמידת החשיפה והדרכים לצמצום הסיכונים וייסקרו המסמכים "באזל 1" ו- "באזל 2". בכל נושא יהיה ניסיון לשלב בין הבסיס התיאורטי לבין המציאות של מערכת הבנקאות בישראל.

תוכן הקורס : רשימת הנושאים וחומר הקריאה הנדרש.

א. מבוא ומבנה הפעילות של הבנקים בישראל

פירוט הנושאים :

1. הבנק כמתווך פיננסי שמייצר אמצעי תשלום.
2. תיאורית הבסיס המוניטארי.
3. מודל המחזוריות (Circuit Approach).
4. המבנה הכללי של מאזן הבנק ודו"ח רווח והפסד.
5. ניהול חובת הנזילות וסיכוני הנזילות.

רשימת קריאה נדרשת

1. "מערכת הבנקאות בישראל - סקירה שנתית 2007", 2008, בנק ישראל, המפקח על הבנקים, פרק א'.
www.bankisrael.gov.il
2. יובל רבינובויץ, 2007, "מערכת הבנקאות בישראל בשנת 2006", רבעון לבנקאות, 161, כרך מ"א, יולי, עמ' 15-21
3. דוד רוטנברג, 2002, "ניהול בנקאי בישראל", הוצאת "כתר", ירושלים, פרק 1, ועמ' 256-268.
4. Bossone B. "Do banks have a future? A study on Banking and finance as we move into the third millennium", Journal of Banking & Finance, 25, December 2001.
5. Anderson R.G., "Monetary Base", Federal Reserve Bank of St. Louis, Working paper No. 2006-049A, Aug. 2006.

ב. ריבית ומרווחים

פירוט הנושאים :

1. חישוב ריבית בהלוואות ובפיקדונות.
2. סוגי ההלוואות.
3. הלוואות צמודות.
4. חישוב ריבית בהלוואות קונטוקורנטיות.
5. תכניות חיסכון והפסדי מדד.
6. ריבית אפקטיבית.
7. חישוב המרווח.

חומר לימודי יינתן בכיתה.

ג. הסיכונים הבנקאיים – כללי

פירוט הנושאים :

1. הגדרה וסוגי הסיכונים.
2. הדרכים שבהן מתמודד הבנק עם הסיכונים.

רשימת קריאה :

1. דוד רוטנברג , 2002 , "ניהול בנקאי בישראל", הוצאת "כתר", ירושלים, עמ' 67-74.

ד. סיכוני האשראי

פירוט הנושאים :

1. החשיפה לסיכון אשראי בתיק האשראי.
2. הקף האשראי – מדידת הסיכון, המדד, והמגבלות האדמיניסטרטיביות.
3. איכות האשראי – סוגי האשראי הבעייתית, ההפרשות לחובות מסופקים והמדדים השונים.
4. ריכוזיות האשראי – מדידת הריכוזיות ע"פ הענף המשקי וע"פ גודל הלקוח, המדדים והמגבלות האדמיניסטרטיביות.

רשימת קריאה :

1. "מערכת הבנקאות בישראל - סקירה שנתית 2007", 2008 , בנק ישראל , המפקח על הבנקים, פרק ג'.

2. דוד רוטנברג, 2002, "ניהול בנקאי בישראל", הוצאת "כתר", ירושלים, עמ' 158-170, 387-402.

3. דודו זקן, יעקב פורוש, 1997, "סיכוני האשראי בבנקים הישראליים - שיטות מדידה וממצאים, 1992

עד 1995", סוגיות בבנקאות, מס. 13, דצמבר.

4. Edward I. Altman, Anthony Saunders, 1998, "Credit Risk Measurement: Developments Over the 20 Years", Journal of Banking & Finance 21, pp. 1721-1742.

ה. יחס הלימות ההון

פירוט הנושאים:

1. ועדת באזל - היסטוריה, כיצד פועלת, סמכויות ועוד.
2. מסמך "באזל 1" (1988).
3. חישוב יחס הלימות ההון.
4. השינויים והעדכונים שנעשו במהלך השנים לאחר הפרסום.

רשימת קריאה:

1. Basle Committee on Banking Supervision, 1988, "International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards", July, (www.bis.org/publ/index.htm).

ו. סיכוני השוק

פירוט הנושאים:

1. סיכוני ריבית וגזירת המח"ם והמח"ם המתוקן.
2. חישוב המח"ם.
3. הקמירות.
4. מח"ם ההון הכלכלי.
5. תהליך החיסון.
6. סיכוני בסיס.
7. נגזרים ו"שווה ערך אשראי".

רשימת קריאה:

1. "מערכת הבנקאות בישראל - סקירה שנתית 2007", 2008, בנק ישראל, המפקח על הבנקים, פרק ג'.

2. דוד רוטנברג, 2002, "ניהול בנקאי בישראל", הוצאת "כתר", ירושלים, פרקים 7, 9.
3. דודו זקן, 1997, "השפעת שינויים במבנה העתי של שיעורי הריבית על אמידת החשיפה לסיכון הריבית של המוסדות הפיננסיים בישראל", סוגיות בבנקאות, מס. 13, דצמבר.
4. דוד רוטנברג, 1989, "יישום מודלים לאמידת סיכוני הריבית ותהליך החיסון בבנקאות הישראלית", סוגיות בבנקאות, מס. 9, נובמבר.
5. דוד רוטנברג, יורם לנדסקרונו, 1987, "סיכון שעורי הריבית של הבנק - אמידת החשיפה ותהליך החיסון", סוגיות בבנקאות, מס. 6, אפריל.

ז. הערך הנתון לסיכון – VAR ומסמך "באזל 2"

פירוט הנושאים:

1. הערך הנתון לסיכון (ענל"ס) – הגדרה.
2. שיטות החישוב של הענל"ס – סימולציה היסטורית, מטריצת השונות המשותפת ומונטה קרלו.
3. חישוב ההון הנדרש.
4. יישום הענל"ס במאזני הבנק.
5. חישוב RAROC - התשואה המותאמת לסיכון.
6. מסמך "באזל 2"

רשימת קריאה:

1. דוד רוטנברג, 2002, "ניהול בנקאי בישראל", הוצאת "כתר", ירושלים, עמ' 402-423.
  2. צבי וינר, דודו זקן, בנצי שרייבר, 2001, "אמידת סיכוני השוק באמצעות הערך הנתון לסיכון - יישום למערכת הבנקאות בישראל", סוגיות בבנקאות, מס. 15, יוני.
- (www.bankisrael.gov.il)
3. דודו זקן, יורם לנדסקרונו, דוד רוטנברג, 1997, "סיכוני השוק והלימות ההון של מוסדות פיננסיים", סוגיות בבנקאות, מס. 13, דצמבר.
  4. יובל רבינוביץ, 2004, "האמנה החדשה להלימות ההון – בזל 2", רבעון לבנקאות, 153, יולי, עמ' 10-17.

חובות הקורס

- מרכיבי הציון הסופי: 30% - תרגיל 70% - בחינה.
 דרישות מוקדמות: מבוא במימון.

ספרי לימוד

דוד רוטנברג , "ניהול בנקאי בישראל", הוצאת כתר, ירושלים, 2002.
המפקח על הבנקים, "מערכת הבנקאות בישראל – סקירה שנתית", בנק ישראל.